

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА**

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Навчально-методичний посібник
за кредитно-модульною системою організації навчального процесу
студентами денної форми навчання спеціальності «Правознавство»

Ужгород – 2017

Укладачі:

Ярема В.І., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри господарського права ДВНЗ «УжНУ».

Манзюк В.В., кандидат юридичних наук, доцент кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ».

Вашкович В.В., ст. викладач кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ».

Дячук Н.Д., викладач кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ».

Рецензенти:

Белов Д.М., д.ю.н., професор кафедри конституційного права ДВНЗ «УжНУ».

Переш І.Є., к.ю.н., доцент кафедри теорії держави та права ДВНЗ «УжНУ».

Затверджено на засіданні кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ» від серпня 2017 р., протокол № 1.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої Ради юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ» від вересня 2017 року., протокол № 1.

Методичні рекомендації розраховані на студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів, а також можуть бути використані студентами та викладачами економічних вузів (факультетів), студентами факультетів (вузів), які готують фахівців за напрямком «Міжнародні відносини», державними службовцями, працівниками підприємств, установ і організацій різних форм власності.

Ярема В.І., Манзюк В.В., Вашкович В.В., Дячук Н.Д. Господарське право зарубіжних країн. Навчально-методичний посібник. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2017. – с.

Зміст

1. ВСТУП.....	4
2. Форми проведення поточного та підсумкового контролю.....	6
2.1. Поточний контроль.....	6
2.2. Модульний контроль.....	6
2.3. Підсумковий семестровий контроль.....	6
3. Програма навчальної дисципліни «Господарське право зарубіжних країн».....	7
4. Зразки тестів для модульного контролю та експрес-опитування.....	17
5.1. Контрольні питання і завдання для самостійної роботи.....	22
5.2. Теми контрольних робіт.....	22
5.3. Перелік питань до екзамену.....	25
6.1. Підручники та навчальні посібники	27
6.2. Збірники зарубіжного законодавства; науково-практичні коментарі (з.з.з.).....	27
6.3. Додаткова література (д.л.).....	29

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства господарське право є однією з провідних галузей української системи права, нормами якого регулюються суспільні відносини здебільшого економічного характеру, що складаються переважно у сфері господарювання.

Ефективне опанування студентами знань в сфері господарського права, так само формування в їх свідомості правильного розуміння теорії господарського права є неможливим без формування у студентів знань у сфері господарського права зарубіжних країн. Господарське право зарубіжних країн є також однією з фундаментальних юридичних дисциплін, яка передбачає вивчення значного комплексу теоретичних положень та правових інститутів, великого масиву нормативно-правових актів, що містять господарсько-правові норми і визначають правовий статус різних суб'єктів господарювання, а також широкого діапазону суспільних відносин економічного характеру з урахуванням їх різнобічного господарсько-правового регулювання.

Мета і завдання дисципліни. Основне завдання курсу – дати студенту поглиблене уявлення про основні інститути господарського права зарубіжних країн, виявити особливості їх регулювання порівняно з регулюванням аналогічних відносин в Україні.

Метою курсу є формування у студентів знань у сфері господарського права зарубіжних країн для їх подальшого вживання в практичній діяльності.

Місце курсу в професійній підготовці випускника: навчальна дисципліна "Господарське право зарубіжних країн" є складовою частиною курсу господарського права і є поглибленим, деталізувалося вивченням правових інститутів господарського права зарубіжних країн в їх порівнянні з аналогічними інститутами українського господарського права.

Вимоги до рівня освоєння дисципліни: студенти повинні вміти відрізнити різні зарубіжні правопорядки залежно від тієї чи іншої правової сім'ї, знати особливості правових сімей і їх відмінні риси; мати уявлення про основні законодавчі акти, регулюючі підприємницьку діяльність в різних зарубіжних державах; мати уявлення про основні інститути господарського права зарубіжних держав.

Місце в структурно-логічній схемі спеціальності. Навчальна дисципліна «Господарське право зарубіжних країн» є складовою циклу професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Вивчення спецкурсу «Господарське право зарубіжних країн» на останньому, 4-му, курсі є завершенням (поряд з іншими спецкурсами) вивчення господарсько-правових дисциплін в університеті перед написанням дипломної роботи, переддипломною практикою та державними іспитами, а також може слугувати

основою для наукових досліджень при навчанні в аспірантурі або написанні кандидатської дисертація як прикріпленого здобувача.

Система контролю знань та умови складання заліку та іспиту. Спецкурс «Господарське право зарубіжних країн» оцінюється за кредитно-рейтинговою системою, складається одного модуля, що завершується модульним контролем та підсумковим контролем у формі заліку (якщо за результатами модульного контролю та поточних форм контролю у студента не вистачає необхідних для заліку 50-ти балів, виходячи з 100-бальної шкали).

2. Форми проведення поточного та підсумкового контролю.

2.1. Поточний контроль:

Поточний контроль здійснюється лектором під час проведення практичних занять у формі опитування та експрес-тестування. При поточному контролі під час семінарських занять оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований студентом у відповіді; експрес-контроль у формі тестів, письмових контрольних робіт, в т.ч. підсумкового модульного тестування; результати виконання індивідуальних завдань.

Співвідношення складових оцінювання при поточному контролі у кожному змістовному модулі:

Форми контролю знань при поточному контролі	Оцінка (в балах)
Експрес-опитування	До 1 балів
Самостійна робота	До 2 балів
Тестування	До 5 балів з розрахунку до 0,5 бала за кожний тест
Індивідуальне завдання (в т.ч. реферат)	До 2 балів
Модульне тестування	До 40 балів

2.2. Модульний контроль

Модульний контроль проводиться у формі модульного тестування.

Модульне тестування складається з 10 тестів, які можуть бути оцінені до 20 балів, та описових завдань – до 20 балів.

Студенти, які беруть активну участь у науковому студентському гуртку з господарського права (готують наукові доповіді, беруть участь в їх обговоренні) додатково можуть отримати протягом семестру до 10 балів.

2.3. Підсумковий семестровий контроль

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку, для отримання якого досить 60 набраних протягом семестру балів (відповідно до 100-бальної шкали) за результатами різних форм контролю (експрес-опитування, експрес-тестування, модульне тестування, виконання індивідуальних завдань, участь у науковому студентському гуртку). За результатами кожного семестру студент отримує підсумкову оцінку, яка розраховується з суми двох модулів.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Господарське право зарубіжних країн»

Загальна кількість годин за робочим навчальним планом – 105.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Лекції	Сем. занят.	Сам. роб.
Змістовий модуль 1. Господарське право зарубіжних країн			
Поняття господарського права в зарубіжних країнах, предмет, метод, принципи	4	2	5
Джерела господарського права зарубіжних країн	4	2	5
Правове становище підприємців в господарському праві зарубіжних країн	4	2	5
Господарські товариства в комерційному праві зарубіжних країн	2	2	5
Змістовий модуль 2. Господарське право зарубіжних країн			
Господарське представництво в зарубіжних країнах	4	2	2
Правове регулювання цінних паперів та фондового ринку в зарубіжних країнах	4	2	5
Правове регулювання монополізму та конкуренцій у праві зарубіжних країн	4	2	4
Правове регулювання неплатоспроможності та банкрутства в зарубіжних країнах	2	2	4
Всього	28	16	61

Модуль 1.

(2 кредити)

Тема 1. Поняття господарського права в зарубіжних країнах, предмет, метод, принципи.

Історія зародження та становлення комерційного права як галузі права.

Поняття комерційної діяльності, комерційних відносин як предмету правового регулювання комерційного права.

Методи правового регулювання комерційних відносин: автономних рішень, координації (узгодження), владних приписів.

Традиційні принципи комерційного права (формальної рівності його суб'єктів перед законом, недоторканості права приватної власності, свободи договорів) та обмеження їх застосування з метою захисту суспільних інтересів.

Поняття та структура навчального спецкурсу “Комерційне право зарубіжних країн”.

Завдання для самостійної роботи:

Виявити чинники появи комерційного права, етапи його становлення та розвитку, сучасні тенденції регулювання комерційних відносин.

Визначити спільні та відмінні риси господарського права та комерційного права.

Порівняти (за ступенем значущості) джерела правового регулювання комерційних відносин, що використовуються в країнах романо-германської та англо-саксонської правових традицій.

Серед методів правового регулювання комерційних відносин виділити (з відповідним обґрунтуванням) методи спрямовані на забезпечення (1) приватних інтересів та (2) публічних інтересів учасників зазначених відносин.

1. Охарактеризуйте поняття комерційного права.
2. Назвіть та дайте коротку характеристику етапів становлення ГПЗК.
3. Складіть табличку спільних та відмінних рис господарського права та комерційного права.
4. Дайте порівняльну характеристику особливостей комерційного права в країнах романо-германської правової сім'ї та англо-саксонської правової сім'ї.

Література:

1. Бушев А.Ю., Макарова О.А., Попондопуло В.Ф. Коммерческое право зарубежных стран: Учебное пособие / Под общ.ред. В.Ф. Попондопуло. – СПб.: Питер, 2003. – 288 с.

2.Гражданское и торговое право зарубежных государств: Учеб. Т. II / Отв. ред. Е.А. Васильев, А.С. Комаров. - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: Международные отношения, 2005. – 640 с.

3.Гражданское и торговое право зарубежных стран: Учеб. пособ. / Под общ. ред. В.В. Безбаха, В.К. Пучинского. - М.: МЦФЭР, 2004. - 896 с.

4.Гражданское и торговое право капиталистических государств. / Учебник для высших учебных заведений / Под ред. Е. А Васильева.- М.: Междунар. отнош., 1993. - 556 с.

5.Мамутов В. К., Чувпило О. О. Господарче право зарубіжних країн.- К.: Ділова Україна. – 351 с.

6.Опришко В.Ф. Міжнародне економічне право: Підручник. – К.: КНЕУ, 2003. – 311 с.

7.Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн: Навч. посіб. (Курс лекцій). – К.: КНЕУ, 2004. – 220 с.

Тема 2. Джерела господарського права зарубіжних країн

Основні правові сім'ї і їх загальна характеристика. Німецька правова сім'я і її характерні особливості. Романська правова сім'я і її особливості. Англо-американська правова сім'я і її особливості. Інші правові сім'ї і їх характерні особливості (скандинавська сім'я, далекосхідна сім'я).

Джерела комерційного права зарубіжних країн: закони, адміністративні акти нормативного характеру, судова практика і торгові звичаї) та їх співвідношення в країнах англо-саксонської та романо-германської правової традиції. Джерела господарського права Європейського Союзу

Завдання для самостійної роботи:

Порівняти (за ступенем значущості) джерела правового регулювання комерційних відносин, що використовуються в країнах романо-германської та англо-саксонської правових традицій.

Література:

1.Бушев А.Ю., Макарова О.А., Попондопуло В.Ф. Коммерческое право зарубежных стран: Учебное пособие / Под общ.ред. В.Ф. Попондопуло. – СПб.: Питер, 2003. – 288 с.

2.Гражданское и торговое право зарубежных государств: Учеб. Т. II / Отв. ред. Е.А. Васильев, А.С. Комаров. - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: Международные отношения, 2005. – 640 с.

3.Гражданское и торговое право зарубежных стран: Учеб. пособ. / Под общ. ред. В.В. Безбаха, В.К. Пучинского. - М.: МЦФЭР, 2004. - 896 с.

4.Гражданское и торговое право капиталистических государств. / Учебник для высших учебных заведений / Под ред. Е. А Васильева.- М.: Междунар. отнош., 1993. - 556 с.

5.Мамутов В. К., Чувпило О. О. Господарче право зарубіжних країн.- К.: Ділова Україна. – 351 с.

6.Опришко В.Ф. Міжнародне економічне право: Підручник. – К.: КНЕУ, 2003. – 311 с.

7.Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн: Навч. посіб. (Курс лекцій). – К.: КНЕУ, 2004. – 220 с.

Тема 3. Правове становище підприємців в господарському праві зарубіжних країн.

Поняття і ознаки суб'єктів комерційного права. Види суб'єктів комерційного права за різними класифікаціями.

Поняття комерсанта (підприємця). Основні права і обов'язки, що спеціально покладаються на комерсанта.

Торгова/державна реєстрація індивідуальних і колективних комерсантів. Мета і основні принципи такої реєстрації. Порядок торгової реєстрації комерсантів.

Легальне та доктринальне визначення поняття “підприємство”. Основні ознаки підприємства.

Торгові/господарські товариства як суб'єкти комерційного права. Види господарських товариств. Правове становище повного товариства (партнершіп - за англо-американським законодавством). Правове становище командитного товариства (партнершіп з обмеженою відповідальністю за англо-американським законодавством). Правове становище акціонерного товариства (підприємницької корпорації - за законодавством США, компанії - за законодавством Англії). Правове становище товариства з обмеженою відповідальністю.

Правове становище виробничих кооперативів.

Державні суб'єкти підприємництва (казенні підприємства, державні акціонерні товариства та ін.); особливості їх правового становища.

Групи підприємств та їх види (об'єднання підприємств зі статусом юридичної особи, договірні групи підприємств, групи суб'єктів підприємництва, пов'язані відносинами залежності). Правове регулювання відносин залежності, що складаються в таких групах/об'єднаннях між контролюючим і залежним підприємством.

Завдання для самостійної роботи:

Визначити:

1. Спільні та відмінні риси торгової реєстрації країн розвинених ринкових відносин та державної реєстрації суб'єктів підприємництва країн перехідної економіки.
2. Особливості правового статусу компаній та товариств (partnership) за правом Англії.
3. Характерні риси публічного підприємства та його аналогів в країнах перехідної економіки.
4. Правові механізми захисту інтересів залежних підприємств в їх групах (холдингових та ін.).

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення та охарактеризуйте основні ознаки «комерсанта» в ГПЗК?
2. Назвіть та дайте характеристику спільним та відмінним рисам порядку реєстрації підприємця в країнах романо - германської та англосаксонської правових систем.
3. Назвіть вимоги, які існують в європейських державах, до громадян, які бажають займатися підприємницькою діяльністю.

Література:

1. Бушев А.Ю., Макарова О.А., Попондопуло В.Ф. Коммерческое право зарубежных стран: Учебное пособие / Под общ.ред. В.Ф. Попондопуло. – СПб.: Питер, 2003. – 288 с.
2. Гражданское и торговое право зарубежных государств: Учеб. Т. II / Отв. ред. Е.А. Васильев, А.С. Комаров. - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: Международные отношения, 2005. – 640 с.
3. Гражданское и торговое право зарубежных стран: Учеб. пособ. / Под общ. ред. В.В. Безбаха, В.К. Пучинского. - М.: МЦФЭР, 2004. - 896 с.
4. Гражданское и торговое право капиталистических государств. / Учебник для высших учебных заведений / Под ред. Е. А. Васильева.- М.: Междунар. отнош., 1993. - 556 с.
5. Мамутов В. К., Чувпило О. О. Господарче право зарубіжних країн.- К.: Ділова Україна. – 351 с.
6. Опришко В.Ф. Міжнародне економічне право: Підручник. – К.: КНЕУ, 2003. – 311 с.
7. Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн: Навч. посіб. (Курс лекцій). – К.: КНЕУ, 2004. – 220 с.

Тема 4. Господарські товариства в комерційному праві зарубіжних країн

Легальне та доктринальне визначення поняття “підприємство”. Основні ознаки підприємства.

Торгові/господарські товариства як суб'єкти комерційного права. Види господарських товариств. Правове становище повного товариства (партнершіп - за англо-американським законодавством). Правове становище командитного товариства (партнершіп з обмеженою відповідальністю за англо-американським законодавством). Правове становище акціонерного товариства (підприємницької корпорації - за законодавством США, компанії - за законодавством Англії). Правове становище товариства з обмеженою відповідальністю.

Правове становище виробничих кооперативів.

Державні суб'єкти підприємництва (казенні підприємства, державні акціонерні товариства та ін.); особливості їх правового становища.

Групи підприємств та їх види (об'єднання підприємств зі статусом юридичної особи, договірні групи підприємств, групи суб'єктів підприємництва, пов'язані відносинами залежності). Правове регулювання відносин залежності, що складаються в таких групах/об'єднаннях між контролюючим і залежним підприємством.

Завдання для самостійної роботи:

Визначити:

1. Спільні та відмінні риси торгової реєстрації країн розвинених ринкових відносин та державної реєстрації суб'єктів підприємництва країн перехідної економіки.
2. Особливості правового статусу компаній та товариств (partnership) за правом Англії.
3. Характерні риси публічного підприємства та його аналогів в країнах перехідної економіки.
4. Правові механізми захисту інтересів залежних підприємств в їх групах (холдингових та ін.).

Питання для самоконтролю:

1. Дайте характеристику повному товариству в Господарському праві зарубіжних країн.
2. Назвіть права та обов'язки командитиста.
3. Який аналог командитного товариства існує в Англії та США?
4. Охарактеризуйте негласне товариство.
5. Товариство з обмеженою відповідальністю в ГПЗК.
6. Назвіть основні етапи створення акціонерного товариства.
7. Чим відрізняється акціонерне товариство в англо-саксонській правовій сім'ї від акціонерного товариства в романо-германській правовій сім'ї?

8. Якою є юридична природа командитних товариств та негласних товариств?

Література:

1. Бушев А.Ю., Макарова О.А., Попондопуло В.Ф. Коммерческое право зарубежных стран: Учебное пособие / Под общ. ред. В.Ф. Попондопуло. – СПб.: Питер, 2003. – 288 с.

2. Гражданское и торговое право зарубежных государств: Учеб. Т. II / Отв. ред. Е.А. Васильев, А.С. Комаров. - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: Международные отношения, 2005. – 640 с.

3. Гражданское и торговое право зарубежных стран: Учеб. пособ. / Под общ. ред. В.В. Безбаха, В.К. Пучинского. - М.: МЦФЭР, 2004. - 896 с.

4. Гражданское и торговое право капиталистических государств. / Учебник для высших учебных заведений / Под ред. Е. А. Васильева.- М.: Междунар. отнош., 1993. - 556 с.

5. Мамутов В. К., Чувпило О. О. Господарче право зарубіжних країн.- К.: Ділова Україна. – 351 с.

6. Опришко В.Ф. Міжнародне економічне право: Підручник. – К.: КНЕУ, 2003. – 311 с.

7. Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн: Навч. посіб. (Курс лекцій). – К.: КНЕУ, 2004. – 220 с.

Модуль 2.

(2 кредити)

Тема 5. Господарське представництво в зарубіжних країнах

Основні види торгового представництва, що існують у сучасному торговому обороті. Пряме і непряме торгове представництво. Торговий маклер, агент і так далі. Договір Франшизи. Договір факторингу. *Договір про винятковий продаж товарів.*

Завдання для самостійної роботи:

Визначити:

1. Поняття та види господарського представництва

2. Особливості господарського представництва в країнах романо-германської правової сім'ї

3. Особливості господарського представництва в країнах англо-саксонської правової сім'ї

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняттю «комерційне представництво»
2. Хто відноситься до представників першої категорії?
3. Дайте характеристику прямого і непрямого представництва в Німеччині.
4. Назвіть спільні та відмінні ознаки комісійного агента та комісіонера?
5. Хто такі брокер та делькредере?

Література:

1. Бушев А.Ю., Макарова О.А., Попондопуло В.Ф. Коммерческое право зарубежных стран: Учебное пособие / Под общ.ред. В.Ф. Попондопуло. – СПб.: Питер, 2003. – 288 с.
2. Гражданское и торговое право зарубежных государств: Учеб. Т. II / Отв. ред. Е.А. Васильев, А.С. Комаров. - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: Международные отношения, 2005. – 640 с.
3. Гражданское и торговое право зарубежных стран: Учеб. пособ. / Под общ. ред. В.В. Безбаха, В.К. Пучинского. - М.: МЦФЭР, 2004. - 896 с.
4. Гражданское и торговое право капиталистических государств. / Учебник для высших учебных заведений / Под ред. Е. А. Васильева.- М.: Междунар. отнош., 1993. - 556 с.
5. Мамутов В. К., Чувпило О. О. Господарче право зарубіжних країн.- К.: Ділова Україна. – 351 с.
6. Опришко В.Ф. Міжнародне економічне право: Підручник. – К.: КНЕУ, 2003. – 311 с.
7. Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн: Навч. посіб. (Курс лекцій). – К.: КНЕУ, 2004. – 220 с.

Тема 6. Правове регулювання цінних паперів та фондового ринку зарубіжних країнах.

Ринок цінних паперів як складова частина інфраструктури ринкової економіки. Ринок цінних паперів, його суть і види. Економічне утримання цінних паперів і їх види. Організація фондової біржі і біржові операції. Законодавче регулювання ринку цінних паперів. Особливості становлення і розвитку ринку цінних паперів.

Завдання для самостійної роботи:

Визначити:

1. Умови і порядок випуску та обігу цінних паперів
2. Фондовий ринок та його функціонування в ринкових умовах

Література:

1. Бушев А.Ю., Макарова О.А., Попондопуло В.Ф. Коммерческое право зарубежных стран: Учебное пособие / Под общ.ред. В.Ф. Попондопуло. – СПб.: Питер, 2003. – 288 с.
2. Гражданское и торговое право зарубежных государств: Учеб. Т. II / Отв. ред. Е.А. Васильев, А.С. Комаров. - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: Международные отношения, 2005. – 640 с.
3. Гражданское и торговое право зарубежных стран: Учеб. пособ. / Под общ. ред. В.В. Безбаха, В.К. Пучинского. - М.: МЦФЭР, 2004. - 896 с.
4. Гражданское и торговое право капиталистических государств. / Учебник для высших учебных заведений / Под ред. Е. А. Васильева. - М.: Междунар. отнош., 1993. - 556 с.
5. Мамутов В. К., Чувпило О. О. Господарче право зарубіжних країн. - К.: Ділова Україна. – 351 с.
6. Опришко В.Ф. Міжнародне економічне право: Підручник. – К.: КНЕУ, 2003. – 311 с.
7. Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн: Навч. посіб. (Курс лекцій). – К.: КНЕУ, 2004. – 220 с.

Тема 7. Правове регулювання монополізму та конкуренцій у праві зарубіжних країн.

Поняття права конкуренції та карательне (антимонопольне) право. Правове регулювання конкуренції та монополізму у західних країнах. Правове регулювання конкуренції та монополізму у східноєвропейських країнах та деяких країнах Азії.

Визначити:

1. Поняття монополізму та конкуренції.
2. Особливості правового регулювання конкуренції у західних країнах.
3. Особливості регулювання монополізму у східноєвропейських країнах та деяких країнах Азії.

Література:

1. Бушев А.Ю., Макарова О.А., Попондопуло В.Ф. Коммерческое право зарубежных стран: Учебное пособие / Под общ.ред. В.Ф. Попондопуло. – СПб.: Питер, 2003. – 288 с.
2. Гражданское и торговое право зарубежных государств: Учеб. Т. II / Отв. ред. Е.А. Васильев, А.С. Комаров. - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: Международные отношения, 2005. – 640 с.
3. Гражданское и торговое право зарубежных стран: Учеб. пособ. / Под общ. ред. В.В. Безбаха, В.К. Пучинского. - М.: МЦФЭР, 2004. - 896 с.

4.Гражданское и торговое право капиталистических государств. / Учебник для высших учебных заведений / Под ред. Е. А Васильева.- М.: Междунар. отнош., 1993. - 556 с.

5.Мамутов В. К., Чувпило О. О. Господарче право зарубіжних країн.- К.: Ділова Україна. – 351 с.

6.Опришко В.Ф. Міжнародне економічне право: Підручник. – К.: КНЕУ, 2003. – 311 с.

7.Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн: Навч. посіб. (Курс лекцій). – К.: КНЕУ, 2004. – 220 с.

Тема 8. Правове регулювання неплатоспроможності та банкрутства в зарубіжних країнах

Зародження інституту банкрутства в процесі розвитку суспільних відносин і становлення товарного виробництва та грошово-кредитних відносин. Економічні та правові підстави створення законодавчої бази про банкрутство в Україні. Основні принципи банкрутства. Теоретичні засади і нормативно-правове закріплення процедури укладення мирової угоди у справах про банкрутство: міжнародна та вітчизняна практика. Умови та порядок укладання мирової угоди, як вигідного економічного засобу уникнення банкрутства боржника.

Завдання для самостійної роботи:

Визначити:

- 1.Банкрутства в юридичній науці.
2. Критерії абсолютної неплатоспроможності

Література:

1.Бушев А.Ю., Макарова О.А., Попондопуло В.Ф. Коммерческое право зарубежных стран: Учебное пособие / Под общ.ред. В.Ф. Попондопуло. – СПб.: Питер, 2003. – 288 с.

2.Гражданское и торговое право зарубежных государств: Учеб. Т. II / Отв. ред. Е.А. Васильев, А.С. Комаров. - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: Международные отношения, 2005. – 640 с.

3.Гражданское и торговое право зарубежных стран: Учеб. пособ. / Под общ. ред. В.В. Безбаха, В.К. Пучинского. - М.: МЦФЭР, 2004. - 896 с.

4.Гражданское и торговое право капиталистических государств. / Учебник для высших учебных заведений / Под ред. Е. А Васильева.- М.: Междунар. отнош., 1993. - 556 с.

5.Мамутов В. К., Чувпило О. О. Господарче право зарубіжних країн.- К.: Ділова Україна. – 351 с.

6.Опришко В.Ф. Міжнародне економічне право: Підручник. – К.: КНЕУ, 2003. – 311 с.

7.Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн: Навч. посіб. (Курс лекцій). – К.: КНЕУ, 2004. – 220 с.

4. Зразки тестів для модульного контролю та експрес-опитування:

Тест 1

Які акти Європейського Союзу встановлюють обов'язкові для всіх держав-членів ЄС правила без необхідності їх імплементації в національне законодавство цих країн?

- А. Директиви.
- Б. Регламенти.
- В. Рішення Суду ЄС з конкретних справ.

Тест 2

В якому розумінні використовується поняття «комерційна діяльність»?

- А. Безпосереднє здійснення діяльності з виробництва та/або продажу товарів, робіт, послуг, що здійснюється за будь-якої соціально-економічної мети.
- Б. Організація та безпосереднє здійснення діяльності з виробництва та/або продажу за плату товарів, робіт, послуг.
- В. Безпосереднє здійснення діяльності з виробництва та/або продажу товарів, робіт, послуг, що здійснюється з метою отримання прибутку.

Тест 3

В який період розвитку комерційного права основними його джерелами були торговельні звичаї та судові рішення з торговельних справ?

- А. Італійський.
- Б. Французький.
- В. Німецький.

Тест 4

В який період розвитку комерційного права починається його кодифікація ?

- А. Італійський.
- Б. Французький.
- В. Німецький.

Тест 5

А. Для якої групи країн характерними є такі похідні від права власності правові титули майна, як право господарського відання та право оперативного управління?

- А. Держави-члени ЄС.
- Б. Всі держави, що утворилися на теренах СНД.
- В. Держави-учасниці СНД.
- Г. Держави Центральної та Східної Європи.

Тест 6

Яка риса є характерною для відносин довірчої власності?

- А. Неподільне панування довірчого власника над переданим йому на праві довірчої власності майном.
- Б. Цілковита залежність довірчого власника від вказівок установника.
- В. Розщеплення повноважень власника між учасниками відносин довірчої власності.

Тест 7

Для якої комерційної організації характерною ознакою є наявність в її складі двох категорій учасників з різним правовим статусом?

- А. Товариство з обмеженою відповідальністю.
- Б. Акціонерна командита.
- В. Повне товариство.
- Г. Державне акціонерне товариство.

Тест 8

Щодо якого із зазначених договорів найбільш повно дотримуються принципи рівності сторін та свободи договору?

- А. Публічний договір (контракт).
- Б. Стандартний договір.
- В. Договір про створення торгового товариства.

Тест 9

Якому договору за комерційним правом зарубіжних країн відповідає договір комерційної концесії відповідно до українського законодавства?

- А. Договір факторингу.
- Б. Агентський договір.
- В. Договір франчайзингу.
- Г. Договір про консорціум.

Тест 10

В якій з комерційних організацій найбільш повно віддзеркалені риси об'єднання капіталів?

- А. Повне товариство.
- Б. Товариство з обмеженою відповідальністю.
- В. Командитне товариство.
- Г. Акціонерне товариство.
- Д. Кооператив.

Тест 11

До якого виду антиконкурентно-монополістичної практики належить створення холдингової компанії?

- А. Договірна.
- Б. Корпоративна (з використанням інституту торгових товариств).
- В. Недобросовісна конкуренція.
- Г. Дискримінаційна торгівлі.

Тест 12

Які з актів ЄС передбачають імплементацію відповідних норм у національне законодавство держав-членів ЄС?

- А. Римський договір.
- Б. Директиви.
- В. Регламенти.
- Г. Рішення Суду ЄС з конкретних справ.

Тест 13

В який період розвитку комерційного права закон стає його основним джерелом?

- А. Італійський.
- Б. Французький.
- В. Німецький.

Тест 14

Який з названих способів гармонізації комерційного права забезпечує участь в цьому процесі найбільшої кількості країн?

- А. Прийняття типового закону кількома країнами.
- Б. Створення міжнародної регіональної організації економічного спрямування.
- В. Прийняття (підписання) універсального договору (конвенції).

Тест 15

До якого різновиду договорів належить агентський договір?

- А. Підрядні договори.
- Б. Організаційні договори.

- В. Посередницькі договори.
- Г. Договори на реалізацію майна.

Тест 16

Яка риса є характерною для відносин довірчої власності?

- А. Наявність лише однієї особи, що має усі повноваження власника щодо довірчого майна.
- Б. Виключно договірні засади встановлення відносин довірчої власності між установником, довірчим власником і бенефіціаріями.
- В. Обов'язок довірчого власника передати всі вигоди від експлуатації довірчого майна бенефіціаріям.

Тест 17

В яких країнах поширеними є такий різновид договорів на реалізацію майна, як договір поставки?

- А. Держави-члени Європейського Союзу.
- Б. Сполучені Штати Америки.
- В. Німеччина.
- Г. Держави-учасниці СНД.

Тест 18

Яке з наведених порушень належить до актів недобросовісної конкуренції?

- А. Створення холдингової компанії.
- Б. Укладення між кількома суб'єктами комерційної діяльності угоди про розподіл ринків збуту товарів, що ними виробляються.
- В. Підкуп працівника конкурента з метою отримання комерційної таємниці конкурента.
- Г. Встановлення підприємством-монополістом монополюно високих цін на свої товари.

Тест 19

Яка з комерційних організацій виникла в результаті поєднання рис акціонерного та повного товариства?

- А. Командитне товариство.
- Б. Виробничий кооператив.
- В. Державне акціонерне товариство.
- Г. Товариство з обмеженою відповідальністю.

Тест 20

В яких комерційних організаціях діє демократичний (рівність прав і можливостей) принцип участі її членів/учасників в управлінні (веденні справ) та розподілі прибутку?

- А. Виробничий кооператив.

- Б. Акціонерне товариство.
- Б. Товариство з обмеженою відповідальністю.
- Г. Командитне товариство.

Тест 21

Для якого з договорів характерним є нерівність сторін?

- А. Договір про створення товариства.
- Б. Договір консорціуму.
- В. Договір підряду.
- Г. Публічний контракт.

Тест 22

В якому порядку застосовуються санкції за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства?

- А. Виключно судовому.
- Б. Виключно адміністративному.
- В. Із застосуванням адміністративної та судової процедур.
- Г. Шляхом звернення до адміністративних та судових органів (з домінуванням першої чи другої – залежно від вимог національного законодавства).

5.1.Контрольні питання і завдання для самостійної роботи.

1. Особливості континентальної (романо-германської) правової сім'ї.
2. Особливості англо-американської правової сім'ї.
3. Порядок створення і реєстрації комерційних організацій в країнах Західної Європи.
4. Порядок створення і реєстрації комерційних організацій в країнах англо-американської правової сім'ї.
5. Правоздатність компаній (корпорацій) за зарубіжним законодавством.
6. Моделі управління компаніями (корпораціями) в зарубіжному законодавстві.
7. Поняття і особливості торгових операцій за зарубіжним законодавством.
8. Системи законодавства про неспроможність (банкрутстві).
9. Роль і значення комерційного арбітражу в зарубіжних країнах.
10. Порядок дозволу економічних суперечок в зарубіжних країнах.

5.2.Теми контрольних робіт

1. Основні правові сім'ї і їх загальна характеристика.
2. Поняття торгового (підприємницького) права в зарубіжній доктрині.
3. Характеристика торгового (комерційного) законодавства європейських держав.
4. Характеристика американського корпоративного законодавства.
5. Поняття і ознаки компанії (корпорації) в зарубіжному законодавстві.
6. Поняття торгової операції в зарубіжному законодавстві.
7. Поняття і види речових прав в зарубіжному законодавстві.
8. Інститут довірчої власності в англо-американському праві.
9. Порядок створення компаній за європейським законодавством.
10. Моделі корпоративного управління за зарубіжним законодавством.
11. Неспроможність (банкрутство) за законодавством країн Західної Європи.
12. Неспроможність (банкрутство) за законодавством США.
13. Європейський ринок цінних паперів і його особливості.
14. Американський ринок цінних паперів і його особливості.
15. Дозвіл торгових суперечок в країнах Західної Європи.
16. Дозвіл торгових суперечок по праву США.
17. Торгове представництво в країнах Західної Європи.
18. Агент і агентство в англо-американському праві.

19. Поняття господарської діяльності.
20. Поняття господарського права зарубіжних країн, його предмет.
21. Предмет господарського права зарубіжних країн.
22. Методи та завдання господарського права зарубіжних країн.
23. Джерела господарського права у зарубіжних країнах: види, юридична природа.
24. Вплив романо-германської та англосаксонської правових систем на формування господарського права у зарубіжних країнах.
25. Господарське право зарубіжних країн як наука.
26. Господарське право зарубіжних країн як навчальна дисципліна.
27. Поняття господарських правовідносин.
28. Зміст господарських відносин.
29. Види господарських правовідносин.
30. Засади правового регулювання господарських відносин у зарубіжних країнах.
31. Поняття суб'єкта господарських правовідносин.
32. Особливості суб'єкта господарських правовідносин у зарубіжних країнах.
33. Співвідношення понять “юридична особа” та “підприємство” у зарубіжному праві.
34. Соціально-економічна природа юридичної особи. Поняття “капіталу-власності” та “капіталу-функції”.
35. Види суб'єктів господарських правовідносин у зарубіжних країнах.
36. Державні підприємства як суб'єкти господарських правовідносин у зарубіжних країнах
37. Організаційно-правові форми підприємств недержавної форми власності у зарубіжних країнах.
38. Поняття господарського товариства як об'єднання осіб та як об'єднання капіталів.
39. Повне товариство: юридична природа, особливості.
40. Командитне товариство: правові ознаки, особливості.
41. Негласне товариство як суб'єкт господарських правовідносин у зарубіжних країнах.
42. Акціонерне товариство: правова природа, види.
43. Товариство з обмеженою відповідальністю: правові ознаки, особливості
44. Об'єднання підприємств у зарубіжних країнах, їх види та особливості.
45. Господарська правосуб'єктність підприємств, що входять до складу об'єднань.
46. Поняття об'єкта господарських правовідносин.
47. Поняття права власності: правова природа, правомочності.
48. Поняття права власності у західних країнах: особливості термінології, правомочності.

49. Правовий режим повного господарського відання та оперативного управління.
50. Правовий режим державної власності у західних країнах.
51. Право власності у східноєвропейських країнах.
52. Склад майна суб'єктів господарської діяльності у зарубіжних країнах.
53. Статутний та позиковий капітал підприємства у західних країнах.
54. Склад майна, закріпленого за державними підприємствами у східноєвропейських країнах.
55. Вплив діяльності міжнародних організацій на регламентацію майна підприємств.
56. Правове регулювання фінансових відносин суб'єкта господарської діяльності з державою у зарубіжних країнах.
57. Поняття господарської угоди. "Рамкові контракти".
58. Відмінність господарської угоди від цивільно-правової. Суб'єктивна та об'єктивна теорії господарського договору.
59. Обмеження угод. Адміністративні угоди.
60. Види господарських угод

5.3.Перелік питання до екзамену

1. Поняття комерційного права зарубіжних країн
2. Відносини, які регулюються комерційним правом зарубіжних країн
3. Визначення місця комерційного права в системі права: основні підходи та зарубіжний досвід
4. Система курсу комерційного права зарубіжних країн
5. Загальна характеристика джерел комерційного права зарубіжних країн
6. Особливості джерел комерційного права країн романо-германської правової сімї
7. Загальна характеристика джерел комерційного права країн англо-саксонської правової сімї
8. Джерела комерційного права Європейського Союзу
9. Поняття суб'єкта господарювання та його ознаки
10. Набуття статусу суб'єкта господарювання
11. Правосуб'єктність суб'єктів господарювання
12. Індивідуальне підприємництво за законодавством зарубіжних країн
13. Повні товариства
14. Командитні товариства
15. Товариства з обмеженою відповідальністю
16. Акціонерні товариства
17. Види цінних паперів акціонерних товариств
18. Органи управління акціонерного товариства
19. Поняття та види господарського представництва
20. Особливості господарського представництва в країнах романо-германської правової сімї
21. Поняття та види господарського представництва в країнах англо-саксонської правової сімї
22. Особливості господарського представництва в країнах англо-саксонської правової сімї
23. Поняття та джерела правового регулювання неплатоспроможності
24. Суб'єкти неплатоспроможності
25. Провадження у справах про банкрутство
26. Органи управління майном боржника
27. Процедури банкрутства
28. Поняття промислової власності. Законодавство в сфері захисту промислової власності
29. Правова охорона винаходів, корисних моделей і так далі

30. Права охорона знаків
31. «Негласне» господарське товариство
32. Акціонерна командита
33. Основні напрямки регулювання ринку цінних паперів
34. Особливості основних ринків цінних паперів зарубіжних країн (романо-германський ринок, англосаксонський, японський ринок ....)
35. Державне регулювання ринку цінних паперів
36. Реєстрація емісії цінних паперів
37. Фінансовий аудит та доступність інформації про фінансовий стан суб'єктів господарювання
38. Професійні учасники ринку цінних паперів.
39. Правові заходи запобігання недобросовісній конкуренції в сфері
40. Джерела антимонопольного регулювання
41. Різновиди монопольного становища власності
42. Поняття та сутність юридичних послуг в сфері господарської діяльності
43. Правовий статус юридичних фірм та адвокатських об'єднань за законодавством зарубіжних країн.
44. Розв'язання господарських спорів за законодавством зарубіжних країн державними органами правосуддя
45. Розв'язання господарських спорів комерційним арбітражем
46. Інституційний арбітраж та арбітраж «ad hoc»
47. Особливості господарського права Словацької Республіки
48. Особливості господарського права Угорської Республіки
49. Особливості господарського права Болгарії
50. Особливості господарського права Російської Федерації.

6.1. Підручник/навчальні посібники

7. Бушев А.Ю., Макарова О.А., Попондопуло В.Ф. Коммерческое право зарубежных стран: Учебное пособие / Под общ.ред. В.Ф. Попондопуло. – СПб.: Питер, 2003. – 288 с.
8. Гражданское и торговое право зарубежных государств: Учеб. Т. II / Отв. ред. Е.А. Васильев, А.С. Комаров. - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: Международные отношения, 2005. – 640 с.
9. Гражданское и торговое право зарубежных стран: Учеб. пособ. / Под общ. ред. В.В. Безбаха, В.К. Пучинского. - М.: МЦФЭР, 2004. - 896 с.
10. Гражданское и торговое право капиталистических государств. / Учебник для высших учебных заведений / Под ред. Е. А. Васильева. - М.: Междунар. отнош., 1993. - 556 с.
11. Мамутов В. К., Чувпило О. О. Господарче право зарубіжних країн.- К.: Ділова Україна. – 351 с.
12. Опришко В.Ф. Міжнародне економічне право: Підручник. – К.: КНЕУ, 2003. – 311 с.
13. Предпринимательское право Российской Федерации / Отв. ред. Е.П.Губин, П.Г.Лахно. – М.: Юристъ, 2006. – 1001 с.
14. Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн: Навч. посіб. (Курс лекцій). – К.: КНЕУ, 2004. – 220 с.

6.2. Збірники зарубіжного законодавства; науково-практичні коментарі (з.з.з.)

1. Агеев А.Б. Акционерное законодательство Швейцарии: Постатейный материал. – М.: Статут, 2005. – 237 с.
2. Акционерное общество и товарищество с ограниченной ответственностью. Сборник зарубежного законодательства /Составитель, отв. ред В.А. Туманов.- М.: Изд-во БЕК, 1995.- 290 с.
3. Внешнеэкономический договор: материалы Международной торговой палаты и др. неправительственных организаций.- К.: Либідь, 1991.- 143 с.
4. Венская конвенция о договорах международной купли-продажи товаров.- М.: Юрид. лит., 1997.- 320 с.
5. Германское право. Часть 2. Торговое уложение и другие законы. Пер. с нем...- М.: Международный центр финансово-экон.развития, 1996.- 413 с.
6. Гражданский кодекс Франции (Кодекс Наполеона) / Пер. с франц. В. Захватаев / Предисловие А. Довгерт, В. Захватаев / Приложение 1-4: В. Захватаев / ОтвЮ ред. А. Довгерт. – К.: Истина, 2006. – 1008 с.

7. Гражданское, торговое и семейное право капиталистических стран. Сборник нормативных актов. Гражданские и торговые кодексы: Учебное пособие / Под ред. В.К. Пучинского, М.И. Кулагина.- М., 1986.- 289 с.
8. Гражданское, торговое и семейное право капиталистических стран. Сборник нормативных актов. Законодательство о компаниях, монополиях и конкуренции: Учебное пособие / Под ред. В.К. Пучинского, М.И. Кулагина.- М., 1987.- 258 с.
9. Гражданское, торговое и семейное право капиталистических стран, Сборник нормативных актов. Обязательственное право: Учебное пособие / Под ред. В.К. Пучинского, М.И. Кулагина.- М., 1989.- 435 с.
10. Законодательство зарубежных государств. Обзорная информация.- М., 1991.- Вып. 10.
11. Единообразный Торговый кодекс США. Пер. с англ.- М.: Международный центр финансово-экон. развития, 1996.- 427 с.
12. Комментарий к Гражданскому кодексу Российской Федерации. Части первой / Под ред. О.Н. Садикова.- М.: Юринформцентр, 1995.- С. 445.
13. Комментарий к Федеральному Закону “Об акционерных обществах” / Под ред. Тихомирова М. Ю.- М.: Юринформцентр, 1996.- 397 с.
14. Комментарий к Федеральному Закону “Об обществах с ограниченной ответственностью” / Под ред. Залесского В. В.- М. 1998.- 239 с.
15. Контрактное право. Мировая практика. Собрание документов в 3-х томах / Под ред. Г.В. Петровой.- М., 1992.
16. Коряковцев В.Г. Постатейный комментарий к Федеральному закону «Об акционерных обществах» / В.Г. Коряковцев. – М.: ГроссМедиа: РОСБУХ, 2008. – 528 с.
17. Міжнародне приватне право. В 2-х томах / Відп.ред. та упорядники А. Довгерт та В. Крохмаль.- Київ: “Port-Royal”, 2000. Т. 1 – 992 с.; Т. 2. – 1312 с.
18. Міжнародні та національні стандарти корпоративного управління (збірник кодексів та принципів).- К.: Міжнародна фінансова корпорація, 2002.- 247 с.
19. О предприятиях и организациях всех форм собственности. Сборник законодательных и нормативных документов.- М.: БУКВИЦА, 1998.- 416 с.
20. Парижская конвенция по охране промышленной собственности // Интеллектуальная собственность. В 2-х книгах. Кн. 2 Промышленная собственность / Сост. и коммент. В. Ф. Чигир-Мн.- М.: Амалфея, 1997.
21. Правила Европейского экономического сообщества о деятельности компаний и других юридических лиц // Законодательство зарубежных стран. Обзорная информация.- М., 1989.- Вып. 4.

22. Правовий прогрес через порівняльне право: проблеми розбудови комерційного законодавства України на тлі досвіду Сполучених Штатів Америки. Матеріали міжнародного симпозіуму. В 4-х книгах. - К.: Інститут менеджменту “Львів”, 1993 р.

23. Соединенные Штаты Америки. Конституция и законодательные акты.- М., 1993.- 576 с.

24. Тевлюкина М.В. Комментарий к Федеральному Закону «Об акционерных обществах» (постатейный) / М.В. Тевлюкина. – М.: Волтерс Клувер, 2005. – 656 с.

6.3. Додаткова література (д.л.):

1. Ансон В. Договорное право. Пер с англ.- М.: Юрид. лит., 1984.- 463 с.

2. Барышева А. В., Сухотин Ю. В., Богачев В. Н. и др. Монополизм и антимонопольная практика.- М., 1994.

3. Батлер У. Э., Гаши-Батлер М. Е. Корпорации и ценные бумаги по праву России и США.- М.: Зерцало, 1997.- С.127.

4. Бегловек О. Економічне право Європейського Союзу. – К.: Таксон, 2003. – 764 с.

5. Беневоленская З. Э. Доверительное управление имуществом в сфере предпринимательства.- СПб: Юридический центр Пресс, 2002.- 282 с.

6. Берман Г.Дж. Западная традиция права: Эпоха формирования.- М., Изд-во Моск. Ун-та, 1994.- 592 с.

7. Бильденс А. Основные черты германского и европейского антимонопольного права // Основы немецкого хозяйственного и торгового права.- М.: Изд-во БЕК, 1995.- С. 63-75.

8. Бірюков О.М. Транскордонні банкрутства: теорія і практика: Монографія. – К.: ВГЦ КНУ ім.Т.Шевченка, 2008. - 318 с.

9. Богатых Е. Гражданское и торговое право: от древнего римского к современному российскому. Часть 1.- М., 1996.- 191 с.

10. Богуславский М. М.. Иностранные инвестиции: правовое регулирование.- М.: Изд-во “БЕК, 1996.- 445 с.

11. Боденхаузен Г. Парижская конвенция по охране промышленной собственности (комментарий).- М.: Прогресс, 1997.

12. Борко Ю. Европейский Союз на пороге XXI века. Выбор стратегического развития. – М.: Едиториал УРСС, 2001. – 472 с.

13. Буглай В. Международные экономические отношения.- М.: Финансы и статистика, 1997.- 160 с.

14. Брагинский М. И. Общее учение о хозяйственных договорах.- М.: Наука и техника, 1967.- 260 с.
15. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Общие положения.- М.: Изд-во "Статут", 1997.- 682 с.
16. Буйи М. Торговое право. Словарь французских терминов/ Пер. с франц. Е.В. Азимовой.- М.: Междунаро.отношения, 1993.- 272 с.
17. Ведель Ж. Административное право Франции.- М., 1973.
18. Винник О. Нетрадиционные способы защиты прав акционеров (опыт Соединенных Штатов Америки) // Предпринимательство, хозяйство и право.- 1997.- № 5. – С. 10-14.
19. Гармонизация законодательства Украины и международная интеграция: внешнеэкономический аспект. Сб.научных трудов. – Донецк: Юго-Восток, 2006. – 234 с.
20. Государственное регулирование экономики в современном мире.- М., 1971.
21. Государственное предпринимательство в развитых капиталистических странах. Часть 1.- М., 1986.
22. Гражданское и торговое право капиталистических стран / Под ред. Генкина Д. М.- М., 1949.
23. Гражданское и торговое право капиталистических государств / Под ред. Яичкова К. К. - М., 1966.
24. Гражданское и торговое право капиталистическиЕ стран / Под ред. Мозолина В. П. и Кулагина М. И.- М., 1980.
25. Гражданское и торговое право капиталистических государств / Учебник для высших учебных заведений. В 2-х частях / Под ред. Р.Л. Нарышкиной.- М.: Междунар. отнош., 1983-1984 г.г.
26. Гурне Бернар. Державне управління: Пер з фран.- К.: Основи, 1998.- 165 с.
27. Давид Р., Жофре-Спинози К. Основные правовые системы современности.- М.к Международные отношения, 1999.- 400 с.
28. Демб А., Нойбауер Ф.-Ф. Корпоративне управління. Віч-на-віч з парадоксами.- К.: Основи, 1997.- 302 с.
29. Дойников И. В. Правовое регулирование государственного предпринимательства: Учебно-методическое пособие.- М., 2001.- 112 с.
30. Долинская В. В. Акционерное право. Учебник /отв. ред. Кабалкин А. Ю. - М.: Юрид. лит., 1997.- 352 с.
31. Жамен С., Лакур Л. Торговое право / Под общ. ред. К. Лобри / Пер. с фран.- М.: Междун. Отнош., 1993.- 251 с.
32. Жанайдаров И.У. Проблемы реализации права государственной собственности.-

Алматы: Казахстан, 1994.- 262 с.

33. Журавлев Ю. Страхование во внешнеэкономических связях.- М.: Анкил, 1992.- 110 с.

34. Загайнова С. К. Судебный прецедент: проблемы правоприменения. - М.: Изд-во НОРМА, 2002.- 176 с.

35. Зименова О. Н. Правовые средства пресечения недобросовестной конкуренции // Гражданское, торговое и семейное право капиталистических стран. Сб. нормативных актов: законодательство о компаниях, монополиях и конкуренции: Учебное пособие / Под ред. В. К. Пучинского, М. И. Кулагина.- М., 1987.- С. 206-211.

36. Ильин Ю.Д. История и право Европейского Союза: Учебное пособие. – Харьков: Консум, 1998. – 156 с.

37. Ионцев М. Г. Акционерные общества: Правовые основы. Имущественные отношения. Управление и контроль. Защита прав акционеров.- М.: “Ось-89”, 2002.- 512 с.

38. Кашанина Т. В. Хозяйственные товарищества и общества: правовое регулирование внутрифирменной деятельности. Учебник для вузов.- М.: Издательская группа ИНФРА-М - КОДЕКС, 1995.- 554 с.

39. Кашанина Т.В. Корпоративное право. Учебник для вузов.- М.: НОРМА, 1999.- 802 с.

40. Кібенко О.Р. Європейське корпоративне право на етапі фундаментальної реформи: перспективи використання європейського законодавчого досвіду у правовому полі України. Серія: «Юридичний радник». – Х.; Страйд, 2005. – 432 с.

41. Кібенко О., Пендак Сарбах А. Право товариств (company law): порівняльно-правовий аналіз acquis ЄС та законодавства України. – К.: Юстініан, 2006. – 494 с.

42. Кибенко Е. Глобальная реформа корпоративного права ЕС// http://www.eclc.gov.ua/new/html/ukr/6/article_kibenko.html

43. Комаров С. Ответственность в коммерческом обороте.- М.: Юрид. лит., 1991.- 208 с.

44. Коммерческое право. Учебник / Под ред. В. Ф. Попондопуло, В. Ф. Яковлевой.- СПб: Изд-во С.-Петербургского университета, 1997. - 517 с.

45. Контракт с инофирмой. Энциклопедия международных контрактных отношений.- С.-Пб.: Олбис, Сатис, 1995.- 608 с.

46. Кравець І. Промислово-фінансові групи : правовий аналіз українського та зарубіжного досвіду / І. Кравець // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 8. – С. 62–65.

47. Кравець І. М. Європейська комісія як суб'єкт організаційно-господарських повноважень Європейського Союзу / І. М. Кравець // Проблемні питання цивільного та господарського права : матеріали II Міжнар. студентської наук.-практ. конф. студентів та аспірантів. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2007. – С. 410–412.
48. Кравець І. Суб'єкти, що здійснюють організаційно-господарські повноваження у праві Європейського Союзу / І. Кравець // Підприємництво, господарство і право. – 2008. – № 3. – С. 85–88.
49. Кулагин М. И. Государственно-монополистический капитализм и юридическое лицо // Кулагин М.И. Избранные труды.- М.: Статут, 1997.- С. 16-183.
50. Кулагин М. И. Предпринимательство и право: опыт Запада.- М.: Изд-во “Дело”, 1992.- 144 с..
51. Мамутов В. К. Антимонопольное регулирование за рубежом // Экономико-правовые проблемы состязательности.- К., 1994.- С. 43-53.
52. Кузьмін Р.І. Антимонопольне регулювання в господарчому праві Японії. Автореферат дисертації ... канд. юрид. наук.- Донецьк, 1997.
53. Лазар Я. Собственность в буржуазной правовой теории.- М., 1985.
54. Лаптев В.В. Предпринимательское право: понятие и субъекты.- М.: Юристъ, 1997.- 140 с.
55. Лищенко В. И., Хахулин В.В. Экономико-правовое обеспечение развития субъектов малого предпринимательства (зарубежный опыт и перспективы его использования в Украине).- Донецк: Юго-Восток, 2001.- 456 с.
56. Мамутов В. К., Чувпило О. О.. Господарче право зарубіжних країн.- К.: Ділова Україна.- 351 с.
57. Международная торговля: финансовые операции, страхование и др. услуги.- К., 1994.- 480 с.
58. Мельников В. С. Институт сделки в российском гражданском праве: современные подходы и проблемы.- М.: МГИ им. Дашковой Е. Р., 2001.- 274 с.
59. Мережко А. Транснациональное торговое право. – К.: Таксон, 2002. – 464 с.
60. Методологічні засади охорони та захисту майнових прав осіб в Україні та ЄС: монографія / За заг.ред.чл.-кор. АПрН України О.Д.Крупчана. – Тернопіль: Вид-во «Підручники та посібники», 2008. – 160 с.
61. Михеева Л. Ю. Доверительное управление имуществом / Под ред. Чернова В. М.- М.: Юристъ, 1999.- 176 с.
62. Мозолин В. П., Фарнспорт Е. А. Договорное право в СССР и США. История и общие концепции.- М., 1988.

63. Монополизм и антимонопольная политика. – М.: Наука, 1994. – 240 с.
64. Нарышкина Р. Л. Доверительная собственность в праве Англии и США.- М., 1965. - 37 с.
65. Ніцький договір та розширення ЄС / За ред. С. Шевчука. – К.: Логос, 2001. – 196 с.
66. Окумура Х.. Корпоративный капитализм в Японии.- М., 1986.- 252 с.
67. Основные институты гражданского права зарубежных стран. – Сравнительно-правовое исследование. Руководитель авторского коллектива – д.ю.г. В.В. Залесский. – М.: Изд-во НОРМА, 1999. – 648 с.
68. Основы договорных отношений в экономическом пространстве СНГ.- М.: Филинь, 1997.- 768 с.
69. Основы немецкого торгового и хозяйственного права.- М.: БЕК, 1995. – 288 с.
70. Особенности имущественного страхования (опыт Швейцарии).- М.: Анкил, 1994.- 32 с.
71. Плешков А. Очерки зарубежного страхования.- М.: Анкил, 1997.- 200 с.
72. Полковников Г.В. Английское право о компаниях: Закон и практика: Учебное пособие.- М., 2000.- 240 с.
73. Портной К. Правовое положение холдингов в России / Научно-практическое пособие. – М.: Волтерс Клувер, 2004. – 304 с.
74. Правове регулювання ринку цінних паперів та інвестиційних фондів в Європейському Союзі та Україні: Навч.посібник / Безручко Ю.В., Вінник О.М., Глотов М.О.. - К.: Центр учбов. літ-ри, 2007. – 194 с.
75. Право Европейского Союза: Правовое регулирование торгового оборота: Учебное пособие / Под ред. В.В. Безбаха, А.Я. Капустина, В.К. Пучинского.- М.: Изд-во ЗЕРЦАЛО, 1999.- 400 с.
76. Право Европейского Союза: Учебник / Под ред. С. Кашкина. – М.: Юристь, 2004. – 925 с.
77. Правові й економічні аспекти вступу України до Світової організації торгівлі: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції / НАН України. Ін-т економіко-правових досліджень; Редкол.: Мамутов В.К. (відпов.ред.) та ін. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток», 2006. – 197 с.
78. Предпринимательское (хозяйственное) право: Учебник. В 2-х томах / Отв. ред. О. М. Олейник. Т. 1.- М.: Юристь, 2000.- 727 с.; Т. 2.- М.: Юристь, 2002.- 666 с.
79. Предприятие: внутренняя и внешняя хозяйственная деятельность.- М., 1991.
80. Принципы международных коммерческих договоров. М., 1996.- 328 с.

81. Проблемы гармонизации законодательства Украины и стран Европы /Под общ. ред. Е.Б. Кубко, В.В. Цветкова. – К.: Юринком Интер, 2003. – 528 с.
82. Розенберг М. Контракт международной купли-продажи: Комментарий к правовому регулированию и практике разрешения споров. Изд. 2-е, испр. (1-й завод).- М.: Статут, 2004 – 352 с.
83. Саниахметова Н. Конкурентное законодательство в государствах с развитой рыночной экономикой // Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 4. – С. 5-7.
84. Свобода П. Вступ до Європейського права. Пер.з чеської. – К.: Видавництво «К.І.С.», 2006. – 280 с.
85. Скордамалья В., Саниахметова Н.О., Мельник С.Б. Конкурентне право. – К.: ІМВ КНУ ім. Т.Шевченка, 2004. – 240 с.
86. Страхование в промышленности (ФРГ).- М.: Анкил, 1993.- 124 с.
87. Страхование право.- Краснодар, 1994.- 164 с.
88. Сумской Д. А. Статус акционера по континентальному праву.- М. : Издательство МГСУ “Союз”, 2001.- 167 с.
89. Сыродоева О.Н. Акционерное право США и России (сравнительный анализ).- М.: Изд-во СПАРК, 1996.- 112 с.
90. Татам Алан. Право Європейського Союзу: Підручник.- К.: Абрис; Будапешкт COLPI/OSI, 1998.- 424 с.
91. Тотьев К.Ю. Конкурентное право (правовое регулирование конкуренции). – М.: Узд-во РДЛ, 2000. – 352 С.
92. Тынель А., Функ, В. Хвалей. Курс международного торгового права.- Минск: Амалфея, 1999.- 704 с.
93. Цепов Г.В. Акционерные общества: теория и практика: Учебное пособие. – М.: ТК Велби, узд-во Проспект, 2008. – 200 с.
94. Фрідман Р., Рапачинський А.; Ерл Дж. та ін. Приватизація в Центральній Європі. Пер. з англ. – К.: Основи, 1994. – 301 с.
95. Фрідман Р., Рапачинський А.; Ерл Дж. та ін. Приватизація в Росії, Україні та країнах Балтії. Пер. з англ. – К.: Основи, 1994.- 319 с.
96. Фрідман Р., Рапачинський А.. Приватизація у Східній Європі: чи всі можливості держави вичерпано?.- К.: Основи, 1994.- 276 с.
97. Функ Я.И. Виды хозяйственных обществ и товариществ в праве Республики Беларусь (в сравнении с правом России, Франции, ФРГ, США и Англии): с образцами учредительных документов ЩАЩ, ЗАО, ООО, ОДО, полного товарищества, совместного общества с ограниченной ответственностью, а также иностранного унитарного предприятия

(в качестве сравнительного образца / Институт повышения квалификации и переподготовки судей, работников прокуратуры, судов и учреждений юстиции Белорусского государственного университета. – Минск, 2004. – 360 с.

98. Функ Я.И., Михальченко В.А., Хвалей В.В. Акционерное общество: история и теория (Диалектика свободы).- Минск: Амалфея, 1999.- 608 с.

99. Харитонов О. І., Харитонов Є. О. Порівняльне право Європи: Основи порівняльного правознавства. Європейські традиції.- Х.: “Одісей”, 2002.- 592 с.

100. Шапира Ж. Международное право предпринимательской деятельности. Пер. с франц. Островской Е.П. и Малькова Д.Г. – М.: АО Издат. группа “Прогресс”, 1993.- 159 с.

101. Шарп У. Инвестиции.- М.: Инфра-М, 1997.- 1024 с.

102. Шахов В. Страхование. Учебник для вузов.- М.: Юнити, 1997.- 311 с.

103. Шапкина Г.С. Применение акционерного законодательства. – М.: Статут, 2009. – 320 с.

104. Шиткина И. Предпринимательские объединения: Учебно-практическое пособие. – М.: Юристь, 2001. – 384 с.

105. Шиткина И. С. Холдинги. Правовой и управленческий аспекты. – М., ООО «Городец-издат», 2003. – 368 с.

106. Шиткина И. С. Холдинги: правовое регулирование и корпоративное управление: научно-прак. издание. – М.: Волтерс Клувер, 2006. – 648 с.

107. Щекина Е.А. Правовой обычай международной торговли как источник международного частного права. – Х.: МП «Крок», 2007. – 221 с.

108. Шмитгофф К. Экспорт: право и практика международной торговли.- М., 1993.- 512 с.

109. Щербанин Ю. Международные экономические отношения. Интеграция.- М.: Юнити, 1997.- 128 с.

110. Яворський Я. Конкуренційне законодавство Європейського Союзу // Право України. – 2004. – № 3. – С. 50-52.